

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-348-4-42>

**THE SPECIFICITY OF THE TRANSLATION
OF ANTHROPONYMS IN THE DRAMATIC WORKS**

**СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ АНТРОПОНІМІВ
У ДРАМАТИЧНИХ ТВОРАХ**

Nechai N. V. Нечай Н. В.

*Doctor of Philosophy,
Lecturer at the Department of English
Philology and World Literature named after
Professor O. Mishukov
Kherson State University
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

*доктор філософії,
викладач кафедри англійської філології
та світової літератури
імені професора О. Мішукова
Херсонський державний університет
м. Івано-Франківськ, Україна*

Досить широко досліджена художня ономастика. Чимало робіт присвячено перекладацьким аспектам (В.Карабан, Т.Кияк, І.Корунець). Зокрема деякі вчені досліджували ономастикон певних авторів (Е. Боєва, А. Галас, Т.Крупеньова, В.Галич та ін.), жанрові особливості (К. Норд) та стилістичні оніми у драматичному творі (О. Бока). Однак переклад антропонімів у драматичних творах традиційно не виділяли в окрему групу, хоча певні дослідники вивчали це питання у своїх працях (А. Галас, Т. Некряч).

Своєрідними мовними та культурно-історичними індексами є власні назви, оскільки вони відображають назви предметів, понять, реалій, які є специфічними для кожної нації та країни [2, с. 15]. Антропоніми виступають важливими комунікативними засобами, які є одними із власне авторських способів зображення образів. Вони є своєрідним «ключем» до розуміння опосередкованого простору драматичного твору та художнього задуму автора.

Більшість антропонімів мають алюзивний характер, тому переклад має відтворити їхні «приховані» алюзивні значення. Саме антропоніми виступають одним з найінформативніших та найекспресивніших засобів, який визначає певний обсяг імпліцитної інформації, закладеної в оригіналі. Якщо вони видаються знайомими цільовій аудиторії, перекладачі відтворюють справжні власні назви, тобто «одомашнюють» їх, або замінюють деякі функціональні еквіваленти на подібне культурне забарвлення [11, с. 110–111].

Надзвичайно широкий спектр ономастичних кодів у драматургії ХХ століття. Автори експериментальної драми часто не дають імена своїм героям: наприклад, у п'єси Е.Олбі “*Three Tall Women*” головні

персонажі не мають імен, а позначаються автором як А, В та С. Три високі жінки (92-річна А, 52-річна Б, 26-річна В) є уособленням кризових вікових періодів життя однієї людини. Першу дію зосереджено навколо літньої А, яка є фізично дуже кволою, але попри незначні провали в пам'яті її розумові здібності не порушені. Друга дія побудована за принципом “відсутньої присутності” персонажа. У фіналі п'єси відбувається примирення персонажів А, Б та В формуючи єдиний образ.

Театр абсурду тяжіє до імен, які є відображенням певного прошарку населення, епохи та місця, що змальовуються у драмі. Зазвичай такі імена транскрибуються або замінюються усталеними відповідниками даного імені, як, наприклад у п'єсі Е. Олбі “*Who's Afraid of Virginia Woolf?*” George – Джордж та Martha – Марта. Через імена персонажів і назву твору автор проводить паралель з політичними фігурами та соціально-культурними явищами країни, які відбувались під час написання драми. Джордж названий на честь першого президента США, а Марта – на честь його дружини.

У драматургії Т. Вільямса антропоніми виражають певну експресивність та мають значну текстотвірну функцію. У такий спосіб драматург вказує на особливі риси характеру, зовнішності та виду діяльності персонажів. Наприклад, антропонім *Big Daddy* відтворено в українському перекладі як *Великий тато*. Насамперед тому, що прикметник *великий* в українській мові означає величину та розмір. В оригіналі лексема *big* насамперед пов'язана з соціальним положенням та матеріальним добробутом головного персонажа. У перекладі відтворено високе соціальне становище персонажа.

У процесі дослідження встановлено, що драматичний текст містять значний обсяг антропонімів, що характеризують звичаї, національний побут, культуру, стереотипи та суспільство. Проблема їх відтворення ускладнюється тим, що у перекладі необхідно передати комунікативно-функціональну зумовленість тексту оригіналу та знайти такі відповідники, які б адекватно відтворювали функції антропонімів у перекладі. Тому незважаючи на те, що ця категорія лексики найважче піддається іншомовній трансформації, її переклад необхідний для повноцінного розуміння задуму автора.

Література:

1. Боева Е. В. Особливості відтворення онімів у перекладах та творах Лесі Українки / Е. В. Боева, Т. І. Круленьова. *Записки з ономастики*. 2014. Вип. 17. С. 63–70.

2. Бока О. В. Власні імена як компресовані тексти-носії когнітивної інформації. *Вісник Сумського державного університету. Серія «Філологія»*. 2008. № 1. С. 15–19.

3. Галас А. Антропонімний простір сучасної англомовної драматургії як проблема перекладу. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Лінгвістика*. 2011. Вип. 14. С. 191–196. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_2011_14_47 (дата звернення: 20.07.2023).
4. Галич В.М. Антропоніми у творчій лабораторії Гончара-саморедактора. *Таїни художнього тексту (до проблеми поетики тексту)*. 2013. Вип. 16. С. 195–205. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tkht_2013_16_34 (дата звернення: 12.06.2023).
5. Карабан В. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Частина 2. Віноблдрукарня. Вінниця, 2001. 303 с.
6. Карпенко Ю. Літературна ономастика / Ю. Карпенко [від. ред. М.І.Зубов; упоряд. М.Р.Мельник]. Одеса: Астропринт, 2008. 328 с.
7. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія та практика перекладу (німецька мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.
8. Некряч Т. Є. «Що в імені моєму?»: промовисті імена в шекспірових творах як проблема перекладу. *Ренесансні студії*. 2013. № 20–21. С. 269–279.
9. Олбі Е. Не боюсь Вірджинії Вульф / пер. з англ. Ярослава Стельмаха. *Всесвіт*. 1994. № 10. 47 с.
10. Nord Christiane. *Translating as a purposeful activity: Functionalist approaches explained* (2nd ed.). London: Routledge. 2018.
11. Rebrii O. Systemic approach to translation: experimental research. *Advanced Education*, 2017. Is. 8. P. 109–114.